

რაჭა-ლეჩხუმის ეკლესიები

მარშრუტის ფურცელი · 16 ტაძარი · 3 ჯგუფი მუნიციპალიტეტებით

ტაძრების სამი ჯგუფი

1

ამბროლაურის ჯგუფი

1 დღე · მარტივი

ნიკორწმინდა → ბარაკონი (სოფ. ცესი) → ხოტევი → ზემო კრიხი → რაკეთი (სოფ. პატარა ონი). ყველაფერი ამბროლაური-ონის გზის გასწვრივ. რეგიონის ორივე მთავარი ტაძარი აქაა. ნიკორწმინდიდან ფეხით მისვლა შეიძლება უდაბნოსა და საკინულეს გამოქვაბულებამდე.

2

ონის ჯგუფი

1 დღე · საშუალო

ონის სინაგოგა → მრავალძალი → სხიერის მონასტერი → ზემო რაჭა (გონა, ჯოისუბანი). სინაგოგა არღვევს ტაძრების ერთფეროვნებას. მრავალძალთან გულის ფორმის კარსტული ტბაა.

3

ცაგერი და ლეჩხუმი

1-2 დღე · რთული

მაქსიმე აღმსარებელი ცხენისწყლის თავზე → თაბორი → ლაბეჭინა. ცალკე, ხვამლის ეკლესია 2000 მეტრზე: ეს სრულფასოვანი ლაშქრობაა, და არა მანქანით მისვლა.

რა წავიღოთ

- ✓ ნაღდი ლარი: შემოწირულობა და სანთლები, ტერმინალები არ არის
- ✓ თავსაფარი და ქვედაბოლო: მოქმედ ტაძრებში სხვაგვარად არ შეგიშვებენ
- ✓ ოფლაინ-რუკა: მთის სოფლებში კავშირი წყდება

- ✓ სალაშქრო ფეხსაცმელი: ხვამლის ეკლესიამდე ფეხით მიდიხართ
- ✓ წყალი და სანოვარე: ტაძრების უმეტესობასთან მაღაზია არ არის
- ✓ დროის მარაგი: გზები მთაგორიანია, საშუალო სიჩქარე დაბალი

რატომ არის რაჭაში ამდენი ტაძარი

1010 წელს ბაგრატ III-მ რაჭის საერისთავო დააარსა, და ახალ ადმინისტრაციულ ერთეულს სასულიერო ცენტრები დასჭირდა. მომდევნო ათწლეულებში თითქმის ერთდროულად აშენდა ნიკორწმინდა, პატარა ონი, ზემო კრიხი და მრავალძალი. მთის იმოლაცია იმდენი შემოინახა: რაჭაში დიდი ლაშქრობები იშვიათად აღწევდა, მაგრამ იშვიათად აღწევდა დიდი მშენებლობაც.

ტაძრების საცნობარო

16 ობიექტი · პერიოდი · რაიონი · GPS კოორდინატები

ობიექტი	პერიოდი	რაიონი	GPS
ნიკორწმინდა	1010-1014	ამბროლაურის მუნი.	42.45923, 43.08820
ზემო კრიხი	X ს. ბოლო – XI ს. დასაწყისი	ამბროლაურის მუნი.	42.49687, 43.19357
რაკეთის წმ. ნიკოლოზი	XI ს. პირველი მესამედი	ამბროლაურის მუნი.	42.53626, 42.97786
ლაბეჭინის მთავარანგელოზები	XII ს., აღდგა XIII-XIV	ამბროლაურის მუნი.	42.57273, 42.90575
ხოტევის მთავარანგელოზი	XVII ს.	ამბროლაურის მუნი.	42.46797, 43.13864
ბარაკონი	1753	ამბროლაურის მუნი.	42.54184, 43.21944
მრავალძალის წმ. გიორგი	XI ს., გადაკეთდა 1894	ონის მუნი.	42.51499, 43.34340
სხიერის მონასტერი	სამონასტრო ცხოვრება IX ს.-დან	ონის მუნი.	42.56238, 43.42399
ონის სინაგოგა	1895	ონის მუნი.	42.58708, 43.44642
გონას მთავარანგელოზი	მონაცემები არ არის	ონის მუნი.	42.79644, 43.54418
ჯოისუბნის წმ. გიორგი	მონაცემები არ არის	ონის მუნი.	42.54090, 43.36664
ხვამლის ეკლესია	ნანგრევები XI-XIII ს. + 1910	ცაგერის მუნი.	42.50856, 42.71572
ცხეთის წმ. გიორგი	XVIII ს.	ცაგერის მუნი.	42.62324, 42.80274
თაბორის ღვთისმშობელი	XVIII ს. (პირველი ხსენება)	ცაგერის მუნი.	42.60674, 42.89139
მაქსიმე აღმსარებელი	მონაცემები არ არის	ცაგერის მუნი.	42.65686, 42.77487
გონის წმ. გიორგი	მონაცემები არ არის	ცაგერის მუნი.	42.49825, 42.80585

ტირე GPS-ის გრაფაში ნიშნავს, რომ კოორდინატები დასაზუსტებელია. დათარიღება ქართული ვიკიპედიის, ცაგერის მერიის საიტისა და ექვთიმე თაყაიშვილის მონაცემებით. ნიკორწმინდა 2007 წლიდან იუნესკოს წინასწარ სიაშია, მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლი ის არ არის. მაქსიმე აღმსარებლის საფლავი ცაგერთან გადმოცემით მიკუთვნება, და არა დადგენილი ფაქტი.

როგორ გამოვიყენოთ კოორდინატები

ფორმატია „განედი, გრძედი“ და პირდაპირ ეწერება Google Maps-ის ძიებაში. ნიშანი ~ მიახლოებით წერტილს ნიშნავს. ნავიგატორი ამ სოფლებს სახელით ყოველთვის ვერ პოულობს: შეინახეთ წერტილები წინასწარ და ჩამოტვირთეთ ოფლაინ-რუკა. შესვლა თითქმის ყველგან უფასოა.